

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ

ΠΛΑΤΩΝ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΩΝ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΩΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ

ΤΟΜΟΣ Ε΄.-ΤΕΥΧΟΣ Α΄. ΚΑΙ Β΄.

Ὅδε ἐστὶ περὶ ἔργου ἂν θεμιτέρου ἕνεκα
βουλεύσασθε ἢ περὶ κειδέας καὶ κώπεθ καὶ
τῶν κώπεθ εἰκείων. (Πλάτ. Θεάγης.)

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ ΕΝΩΣΕΩΣ

10 — ΟΔΟΣ ΟΜΗΡΟΥ — 10

—
1882

**ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΙΣ ΤΗΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΑΝΟΡΑΜΑΤΟΣ
ΕΝ ΤΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ**

Ἡ διδασκαλία τῆς γεωγραφίας ἔκαμε μετὰ τὰ τελευταῖα ἔτη μεγάλας ὁμολογουμένως προόδους, βελτιωθείσης τῆς διδακτικῆς τέχνης, καὶ ἔπαυσε νὰ εἶναι ξηρὸν ὀνοματολόγιον κυρίων ὀνομάτων.

Καὶ ὅμως πολὺ εἰσέτι ἀπέχει ἀπὸ τοῦ νὰ δίδῃ σαφεῖς περὶ τῶν χωρῶν τῶν κατοίκων, καὶ τῶν πραγμάτων ἰδέας καὶ νὰ κινή τὸ ἐνδιαφέρον ἐκεῖνο, ὅπερ καταστραίνει τὴν διδασκαλίαν καρποφόρον καὶ κυρίως μορφωτικὴν.

Οἱ παῖδες, καὶ αὐτοὶ οἱ ἐνήλικες, ἐκ τῶν περιγραφῶν ἀδυνατοῦσι νὰ σχηματίσωσιν ἐν τῇ φαντασίᾳ αὐτῶν πιστὴν ὀπιοσοῦν εἰκόνα τῶν περιγραφομένων. Ἡ φαντασία τείνει πάντοτε εἰς τὸ νὰ δώσῃ μορφήν τινὰ εἰς τὰ περιγραφόμενα ἀντικείμενα, ἀλλ' αἱ μορφαὶ αὐταὶ εἶναι συνήθως ἀυθαίρετοι καὶ μεμακρυσμένοι τῆς ἀληθείας.

Ἐγὼ αὐτὸς παρετήρησα τὸ ἔξης· ἐκ περιγραφῶν εἶχον σχηματισθῆ ἐν τῇ φαντασίᾳ μου εἰκόνας τοῦ Παρνασοῦ καὶ τῶν Δελφῶν, τῆς Σπάρτης καὶ τοῦ Ταυγέτου, τοῦ Ναυπλίου καὶ Παλαμηδίου, τῶν λεγομένων σιδηρῶν πυλῶν τοῦ Δουνάβιως, τῶν Παρισίων κλπ. Ὁμολογῶ δὲ ὅτι, ὅταν μοι ἐδόθη ἀφορμὴ νὰ ἴδω αὐτοῖς ὀφθαλμοῖς τὰ μέρη ταῦτα, ἐπίσθην ὅτι αἱ ἐν τῇ φαντασίᾳ μου ἐσχηματισμέναι εἰκόνας ἐστεροῦντο πάσης ὁμοιότητος μὲ τὰ πράγματα αὐτά. Τοῦναντίον μοι συνέβη νὰ ἴδω ἐν πανοράματι εἰκόνας τοῦ λιμένος τῆς Κωνσταντινουπόλεως παραρρηνίων τινῶν τοποθεσιῶν, μέρους τινὸς τῆς Βιέννης, τῶν Βερσαλιῶν κλπ. Ὅταν δὲ τὸ πρῶτον ἐπεσκέφθην τὰ μέρη ταῦτα, ἐνόμισα ὅτι δευτέραν φοράν πράγματι ἔβλεπον αὐτά.

Ὅτι αἱ εἰκόνας δύνανται νὰ δώσωσι σαφεστέρων ἰδέαν τῶν χωρῶν καὶ τῶν πραγμάτων πρὸ πολλοῦ ἀναγνωρίζει ἡ διδακτικὴ, καὶ πολλοὶ συγγραφεῖς γεωγραφικῶν ἐδοκίμασαν νὰ εἰσαγάγωσιν αὐτὰς εἰς τὰς γεωγραφίας αὐτῶν. Τὰ ἀποτελέσματα ὅμως εἶναι περιορισμένα καὶ ἀτελῆ.

Προτείνω λοιπὸν νὰ εἰσαχθῆ ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῆς γεωγραφίας βοηθητικῶς ἡ χρῆσις γεωγραφικῶν πανοραμάτων δι' εἰκόνων φωτογραφικῶν καὶ ἄλλων.

Ἐὰν παρουσιάζωνται δυσχέρειαι τινες ἐν τῇ ἐφαρμογῇ, βεβαίως ἀποβλέποντες εἰς τὴν μεγάλην τῆς σπουδαζούσης νεότητος ὠφέλειαν ὀφείλομεν νὰ ὑπερνικήσωμεν αὐτάς· τὸ ὅτι δὲ δὲν δυνάμεθα τὰ πάντα νὰ δει-

ξωμεν ἐν τῷ πανοράματι εἰς τοὺς μαθητάς, δὲν εἶναι λόγος ν' ἀπορρίψωμεν καὶ ἐκεῖνο, ὅπερ εἶναι δυνατὸν νὰ γείνη. Ἄτοπον δὲ εἶναι τὸ σχολεῖον νὰ μὴ ἐπωφεληθῆται τῆς νεωτέρας ἐφευρέσεως καὶ τελειοποιήσεως ὅσον ἄλλα ἐπαγγέλματα καὶ τέχνη.

Οὕτω, κατὰ τὴν ταπεινὴν γνώμην μου, πᾶν σχολεῖον πρὸς τοῖς ἄλλοις διδκτικοῖς ὀργάνοις νὰ ἔχη *πλουσίαν συλλογὴν* εἰκόνων παριττανουσῶν πόλεις καὶ ἀνθρώπους, οἰκοδομὰς, λιμένας, λίμνας, ὄρη, τοποθεσίας, ἀρχαῖα μνημεῖα κλπ. μετὰ μιᾶς συσκευῆς πανοράματος. Κατὰ δὲ τὴν ὥραν τοῦ μαθήματος τῆς γεωγραφίας ὁ διδάτκαλος θέλει προσκαλεῖ κατὰ σειράν τοὺς μαθητάς νὰ βλέπωσιν ἐν τῷ πανοράματι τὰ διάφορα μέρη καὶ ἀντικείμενα.

Οὕτω δὲ οἱ νέοι *Αἰμίλιοι* θὰ δύνανται νὰ λαμβάνωσι γεωγραφικὰς γνώσεις ἀληθεῖς καὶ σαφεῖς περὶ λίαν μεμακρυσμένων χωρῶν, χωρὶς ν' ἀπομακρύνωνται τῆς ἰδίας αὐτῶν πατρίδος.

Περιττὸν δὲ νὰ προστεθῆ πόσον ἢ τοιαύτη διδασκαλία θὰ ἐλκύη τοὺς παῖδας εἰς σχολεῖον.

ΒΛ. Γ. ΣΚΟΡΔΕΛΗΣ

ΠΕΡΙ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΥΠΟ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΝ ΕΠΙΟΨΙΝ.

Ὁρθῶς ὠνομάσθη ἡ μουσικὴ «γλῶσσα τῆς καρδίας» διότι εἶναι ἡ γλῶσσα ἐκεῖνη ἣτις ἐπενεργεῖ εἰς τὴν ψυχὴν καὶ αὐτοῦ τοῦ ἐν σπαραγμοῖς βρέφους, ὅπερ διὰ τοῦ ναναρίσματος τῆς μητρὸς ἢ τῆς τροφοῦ πλύεται τοῦ κλαίειν καὶ βαθμηδὸν ὑπολισθαίνει εἰς γλυκὺν ὕπνον, καὶ οὕτω ἡ μουσικὴ φαίνεται ἡ πρώτη μετὰ τὸ γάλα πνευματικὴ τροφή· ἀπὸ δὲ τῆς ἡλικίας ταύτης μέχοι τοῦ γήρατος δύ.αταί τις εἰπεῖν ὅτι ἡ μουσικὴ εἶναι ἐν τῶν ἐντροφημάτων τοῦ βίου, ζῶντ' ἔκφρασις τῶν αἰσθημάτων τοῦ ἀνθρώπου εἴτε ἐν λύπῃ εἴτε ἐν χαρᾷ. Διὸ καὶ αὐτοὶ οἱ σοφοὶ τῶν προγόνων ἡμῶν ἐφίλουν, ἐκαλλιέργουν καὶ συνίστων αὐτὴν ὡς μέσον συντελεστικὸν εἰς τὴν τῆς καρδίας διάπλασιν, ἔθεν καὶ ὁ Σωκράτης ἠγάπα τὸ πρὸς κιθάραν ἄδειν.

Ἡ μουσικὴ εἶναι τόσον ἀρχαία ὅσον ὁ κόσμος, ἡ δὲ ἡδύτης τῶν φωνῶν ἐν τῇ φύσει εἶναι ἀδελφὴ τοῦ κάλλους καὶ τῆς εὐωδίας τῶν φυτῶν καὶ ἀνθῶν· καὶ ἐν τῇ ἀψύχῳ πλάσει ἡ τῆς αὔρας ἐπιπνοὴ ἐν τοῖς δάσεσι καὶ τὸ κελάρυσμα τῶν ὑδάτων ἐν τοῖς ρύαξι, καὶ ὁ παρὰ τὴν θίνα τῆς θαλάσσης φλοῖσθος, καὶ αἱ τῶν πνευστικῶν καὶ ἐγγύρδιων ἐναρμόνιοι